

Motion till riksdagen 2007/08:Ub547

av **Bosse Ringholm m.fl. (s)**

Högskolan i Stockholmsregionen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på att utveckla högskolan och högre utbildning i Stockholmsregionen.

Motivering

Stockholm tillhör de mest konkurrenskraftiga kunskapsregionerna i hela Europa. Det som framför allt utmärker Stockholm är den höga andelen anställda inom kunskapsintensiva verksamheter som IT, datortillverkning, forskning och utveckling. I internationella jämförelser är Skandinavien och Stockholm också en av tillväxtmotorerna i Europa när det gäller den snabba utvecklingen inom den högteknologiska sektorn.

I Sverige bildar Stockholm tillsammans med Uppsala och övriga Mälardalen ett brett kunskapsbälte. I Mälardalen finns i dag 23 framstående högskolor och universitet med en fjärdedel av landets högskolestudenter. På institutionerna finns också över en tredjedel av landets alla forskare. För att behålla tätpositionen i Europa och närma sig det amerikanska försprånget måste ytterligare satsningar göras. En fortsatt framgångsrik svensk forskningspolitik kräver en kraftfull och tydlig satsning på att förstärka den högre utbildningen och utveckla högskolorna. Forskningsperspektivet måste lyftas upp och sättas in i ett nationellt perspektiv, för att på så sätt kunna utveckla en politik för en sammanhållen kunskapsregion som kan mäta sig i den internationella konkurrensen.

En bättre samverkan mellan högskolorna och universiteten i regionen är därför nödvändig för att få maximal effekt av den forskning och utveckling som bedrivs i Mälardalen och för att kunna kraftsamla kring ett antal strategiska utvecklingsområden. En sådan rollfördelning växer sakta fram, men

Fel! Okänt namn på

det är viktigt att analysera frågan närmare i syfte att få fram vilka delar som bör understödjas med aktiva politiska insatser.

Budgeten ger inga ökade anslag till högskolan

Vi kan också konstatera att regeringens ambitioner på högskoleområdet inte är särskilt stora. 40 miljoner i resursökning för att lösa kvalitetsbristen inom högskolan kommer inte få några effekter. Sveriges Förenade Studentkårer (SFS) kallar regeringens satsning för en ”lek med siffror” – vilket vi håller med om. Om regeringen menar allvar med den ”oro” som beskrivs i budgeten krävs det större åtgärder. För Stockholmsregionen kommer detta inte få några effekter.

I den forskningspolitiska proposition som regeringen ska lämna till riksdagen under 2008 är det viktigt att det finns en tydlig strategi för att kraftsamla kring ett antal strategiska forskningsområden. Ett av målen måste vara att sammantaget förbättra regionen och därmed landets konkurrenskraft och tillväxtpotential. Vi anser att högre utbildning och forskning bör vara nästa tillväxtområde där en gemensam strategi behöver utarbetas.

Fler högskoleplatser till regionen

Utbyggnaden av högskolan i Stockholmsregionen måste fortsätta. Sverige behöver fler akademiker och forskare för att hålla kvar tätpositionen i den internationella konkurrensen. Det behövs fler högskoleplatser till Stockholm för att tillgodose näringslivets behov. Idag är den högre utbildningen underdimensionerad i regionen. Brist på utbildningsplatser och forskningsanslag är ett hot mot tillväxten.

Att den socialdemokratiska utbildningspolitiken har inneburit att snedrekryteringen minskat de senaste åren är tillfredsställande men inte tillräckligt. Fler behöver ta steget till högskola och universitet. Den socialdemokratiska regeringens mål om att hälften av varje ungdomskull studerar vidare är på väg att uppnås men äventyras av den borgerliga skolpolitiken. För att inte en fortsatt utbyggnad av högskolan ska urholka forskningsresurserna är det viktigt att nya statliga pengar satsas.

Det behövs fler högskoleplatser till Stockholm för att tillgodose näringslivets behov och skapa en tillräckligt konkurrenskraftig forskningsmiljö. I dag är den högre utbildningen underdimensionerad i regionen. Bristen på högskoleplatser och forskningsanslag hotar tillväxten.

För att vara en huvudstadsregion har Stockholm få årsstudieplatser i förhållande till sin befolkning. Stockholms län har 20 % av rikets befolkning men bara 15 % av utbildningsresurserna. Jämför man Stockholms län med de andra universitetslänen har Stockholm endast hälften så många årsplatser i förhållande till befolkningen. Det leder till att sökandetrycket på den högre utbildningen är betydligt större i Stockholm än i andra delar av landet. Endast 30 % av förstahandsvalen kan tillgodoses i Stockholm, vilket i sin tur innebär

att 70 % av dem som studerar inte läser det de helst vill. Detta kan vara en orsak till att övergångsfrekvensen från gymnasium till högskola är lägre än rikssnittet.

Om Stockholm ska fortsätta att vara en tillväxtmotor för Sverige måste antalet högskoleplatser öka. På kort sikt måste antalet utbildningsplatser öka med 10 000 i Stockholm inom efterfrågade utbildningar. Över en tioårsperiod handlar det om minst 25 000 nya platser för att möta befolkningstillväxten. För att förbättra balansen mellan den norra och den södra delen av regionen är det viktigt att åtskilliga av dessa nya platser förläggs till Södertörn.

Också mot bakgrund av att ungdomskullarna som lämnar gymnasieskolan de kommande åren kommer att växa är det viktigt att fler platser inom den högre utbildningen skapas om inte konkurrensen ska hårdna ytterligare och andelen som går vidare till universitet och högskola ska minska i stället för att öka. Regionen måste ha en planering och beredskap för detta. Och staten måste ta sitt ansvar och skapa tillräckligt många nya platser.

I budgeten föreslår den borgerliga regeringen en omfördelning av 200 miljoner från anslaget till studieplatser, vilket visar att regeringens politik går i motsatt riktning. Enligt Högskoleverket ökar antalet sökande till högskolorna. Ett annat exempel på att regeringen inte tar behoven på allvar är Karolinska Institutets (KI) äskande om fler utbildningsplatser för specialistsjukvården. Bristen på specialistsjukvård inom intensivvård och operation är stor med inställda operationer som följd. Trots detta avser regeringen inte att göra något åt problemet.

Skapa förutsättningar för Södertörns högskola att bli universitet

För den regionala balansen och för att tillväxtpotentialen i hela Stockholmsregionen ska kunna utnyttjas maximalt är det oerhört viktigt att Södertörns högskola fortsätter att utvecklas. Kravet är att högskolan ska bli ett universitet. Detta är en viktig del i en långsiktig strategi där Södertörns högskola ges möjlighet att fortsätta ta emot fler studenter, få ökat akademiskt anseende och mer forskningsmedel. Den entreprenörsanda som präglar Södertörn måste tillvaratas och utvecklas.

Det handlar om ökat kommunalt samarbete för att öka rekryteringen till vissa utbildningar, erbjuda bra boendemiljöer för utländska forskare, förstärka samverkan mellan näringslivet, högskolan och forskningen, öka antalet studentbostäder och praktikplatser samt förbättra kommunikationerna. Vidare behövs insatser för att underlätta kommersialiseringen av forskningsresultat, Biocity m.m. Södertörns kommunerna och landstinget bör även försöka medverka till ett ökat samarbete mellan Södertörn, KI och KTH, vilket kan leda till fler utbildningsplatser på Södertörn.

Sammanslagningen av Huddinge universitetssjukhus och KS innebär en förbättring för Södertörn. Om man lyckas med målsättningen att sjukhuset ska bli ett av världens tio ledande universitetssjukhus, kommer sjukhuset att dra till sig en rad världsledande forskare, vilket kommer att få en stor bety-

Fel! Okänt namn på

delse för möjligheten att förlägga mer kvalificerad forskning till Södertörnsområdet.

Bredda rekryteringen till högre utbildning

Grunden för framgångsrik forsknings- och högskoleutbildning läggs i grund- och gymnasieskolan. Åtgärder för att bredda rekryteringen och bryta snedrekrytering till högre studier måste inledas redan i grundskolan. Särskilt viktigt är att ge barn och ungdomar som har problem med svenska språket stöd och hjälp.

I Stockholmsregionen går drygt 70 % av ungdomarna ut gymnasiet med behörighet till högre studier och knappt 50 % övergår till högskolan inom tre år. Skillnaderna mellan kommunerna är dock väldigt stora. I vissa kommuner är det mindre än en tredjedel som går vidare till högre studier medan det i andra kommuner är nästan två tredjedelar.

Kommuner med en låg övergångsandel har ett särskilt ansvar att med riktade insatser och samarbetsprojekt minska obalansen. Kontakterna mellan grundskolan, gymnasieskolan och högskolevärlden måste förbättras. Ett annat problem för regionen är att det finns ett lågt intresse för naturvetenskapliga och tekniska ämnen i grundskolan och gymnasiet. För att Stockholmsregionen ska nå upp till den nationella målsättningen om att hälften av alla 25-åringar ska gå vidare till högre utbildning krävs ett målmedvetet arbete. Men det krävs också nationella insatser i form av fler högskoleplatser till regionen.

Även här måste kommunerna tillsammans med högskolorna skapa exempelvis attraktiva naturvetenskapliga utbildningar inom gymnasieskolan. Det behövs också ett ökat samarbete mellan de högteknologiska företagen i regionen och de kommunala skolorna. Även samarbetet med Nutek måste fortsätta. Tillsammans med tio kommuner i landet har Nutek utvecklat en kommunal teknikskola, Komtek, med ett mycket bra resultat. I Stockholmsregionen har Järfälla medverkat. Efter försöksverksamheten har den permanentats och är nu mer en del i kommunens skolverksamhet.

Stockholm den 2 oktober 2007

Bosse Ringholm (s)

Anders Ygeman (s)

Maryam Yazdanfar (s)

Christina Axelsson (s)